

show/ 638-15

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III: текст із змін. станом на 05.01.2017 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

УДК 343.415 (043.2)

Мігалко А. М., студентка,
Львівський державний університет
внутрішніх справ, м. Львів
Науковий керівник: Парасюк Н.М., к.ю.н., доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ «ВИБОРЧИХ ДОКУМЕНТІВ» ТА «ДОКУМЕНТІВ РЕФЕРЕНДУМУ» ЯК ПРЕДМЕТА СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ

Особливою відмінністю виборчого процесу є його обслуговування за допомогою різного роду матеріальних носіїв інформації, а також інших предметів, що є незмінними супутниками виборів. У процесі правозастосування виникають труднощі із тлумаченням змісту таких предметів складу злочину, як «виборчі документи», «документи референдуму» та «виборча документація». У ч. 2 ст. 158 КК України поряд із загальним терміном виборчі документи перераховуються їх видові представники, а саме: виборчий бюлетень, бюлетень для голосування на референдумі, протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, про підсумки голосування на виборах чи референдумі, про результати виборів або референдуму та інших документів, які відповідно до законодавства відносяться до виборчих документів. Н.М. Парасюк стверджує, що законодавець невдало використав для узагальнення переліку документів, поданих у дужках термін «виборчі документи». Як зазначає науковець, предметом складу злочину слід визнавати не лише виборчі документи, а й документи референдуму, сформульований перелік видів документів є зайвою деталізацією нормативного матеріалу, окрім цього, ще й позбавлений будь-якої точності [1, с. 173]. Більш правильно було б вказати поряд із виборчими документами ще й документи референдуму, а вже у дужках перерахувати їх види.

Для уникнення помилок при встановленні предмета складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 158 КК України, слід звернутися до регулятивного виборчого законодавства. Але ситуація знову ускладнюється – відсутністю законодавчого визначення поняття «виборчі документи» та «документи референдуму». З цього приводу науковці наводять авторські

визначення цих понять. В.О. Навроцький визначає зміст поняття «виборчі документи» сукупністю таких ознак: 1) письмова форма; 2) наявність відповідних для кожного виду документа реквізитів, форм; 3) за своїм змістом документ засвідчує факти, які мають юридичне значення, установлюють права суб'єктів виборчого процесу; 4) складання відповідного документа, передбачено законодавством про вибори [2, с. 311-312]. С.Я. Лихова пише, що конкретний різновид виборчого документа в принципі не має кримінально-правового значення [3, с. 356]. Н.М. Парасюк зробила висновок про те, що обсяг поняття «виборча документація» утворюють такі групи офіційних документів: 1) виборчі документи щодо підготовки виборів; 2) виборчі документи щодо проведення виборів; 3) інші виборчі документи (позовні заяви, скарги та звернення суб'єктів виборчого процесу) [4, с. 60].

Остання позиція є слушною з тих міркувань, що дозволяє встановити співвідношення між поняттями «виборчі документи» та «виборча документація», що визнається предметом складу злочину, передбаченого ст. 158-2 КК України. Поняття «виборча документація» є родовим поняття, яке об'єднує сукупність різних видів виборчих документів. Таким чином робиться висновок про те, що предметом складу злочину про незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму варто визначати будь-який вид офіційного документа, який входить до однієї із груп виборчих документів, виділених вище [4, с. 60].

Відтак буде правильно стверджувати, що, поняття «виборчі документи» чи «документи референдуму» слід тлумачити як офіційні документи, які безпосередньо обслуговують процес проведення виборів чи голосування на референдумі. Схожа позиція висловлюється О.О. Семенюк. Науковець відзначає, що поняття «документи референдуму» слід обмежити документами, фальсифікація яких безпосередньо впливає на результати референдуму (бюлетень для голосування на референдумі, підсумковий протокол підрахунку голосів громадян, які взяли участь у голосуванні, протокол зборів про утворення ініціативної групи, свідоцтво про реєстрацію ініціативної групи, підписні листи, списки громадян, які мають право брати участь у референдумі) [5, с. 5].

Отже, слід підсумувати, що у зв'язку з відсутністю у регулятивному законодавстві визначення понять, які вживаються у диспозиціях статей кримінального закону, найбільш оптимально доповнити їх примітками із відповідними дефініціями. Відтак пропонуємо доповнити ст. 158 КК України приміткою такого змісту: «Під виборчими документами та документами референдуму слід розуміти офіційні документи, які безпосередньо обслуговують процес проведення виборів чи голосування на референдумі».

Література

1. Парасюк Н.М. Незаконні дії з інформацією, що міститься в базі даних Державного реєстру виборців, виборчими документами, документами референдуму та виборчими скриньками з бюлетенями: кримінально-правова оцінка / Н.М. Парасюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6-1. Том 3. – С. 170-175.
2. Навроцький В.О. Кримінальне право України. Особлива частина: курс лекцій. – К.: Знання, КОО, 2000. – 771 с.
3. Лихова С.Я. Злочини у сфері реалізації громадянських та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України): монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2006. – 573 с.
4. Парасюк Н.М. Виборчі документи й документи референдуму як предмети складів злочинів / Н.М. Парасюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2015. – Вип. 31. Том 3. – Серія ПРАВО. – С. 57-61.
5. Семенюк О.О. Кримінально-правова характеристика порушення законодавства про референдум: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / О. О. Семенюк; Київський нац. ун-т внутрішніх справ. – К., 2009. – 20 с.

УДК 343.1 (043.2)

Монастирський Н.М., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Чинне кримінально - процесуальне законодавство України декларує основні поняття та вимоги до проведення обшуку. Стаття 234 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) передбачає, що обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукання знарядь кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [2].

Обшук - примусова слідча дія з обстеження об'єктів і окремих громадян із метою розшукування і вилучення прихованих предметів та документів, що мають доказове значення [3, с. 201].

Загальна тактика проведення обшуку досить повно висвітлена вченими-криміналістами та процесуалістами в криміналістичній літературі. Вагомий внесок у розробку наукових основ проведення обшуків зробили відомі вчені-криміналісти та процесуалісти, зокрема,